

УПРАВЛЕНИЕ НА ПЕСТИЦИДИ

От решаващо значение за земеделските стопани и управители на складове

Няколко държави извън ЕС са големи нетни износители на маслодайни семена, по-конкретно на соя, слънчогледово семе и в по-малка степен – на рапично семе. Значителен обем от тези маслодайни семена е предназначен за държавите от Европейския съюз (ЕС), по-специално за Австрия, Белгия, Германия, Нидерландия и Испания.

От изключително значение е маслодайните семена да не са замърсени с пестициди в степен, несъвместима с Регламента на ЕС.

Максимални гранични стойности на ЕС за пестициди*) (МДГОВ – неизчерпателен списък)

*) Регламентът на ЕС може да подлежи на промени. За най-актуална информация вж.: <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database>

ВЪРХУ РАПИЧНО СЕМЕ	мг/кг	ВЪРХУ СЛЪНЧОГЛЕДОВО СЕМЕ	мг/кг	ВЪРХУ СОЯ	мг/кг	ВЪРХУ ЛЕНЕНО СЕМЕ	мг/кг
Бифенил	0,01	Азоксистробин	0,5	Антраквинон	0,02	2,4 D	0,05
Карбендазим	0,1	Каптан	0,07	Хлорпирифос	0,1	Хлорпирифос	0,01
Хлормекват	7,0	Хлормекват	0,01	Хлорпирифос-метил	0,05	Ламбда-цихалотрин	0,2
Хлорпирифос	0,04	Хлорпирифос	0,01	Клотианидин	0,02	Циперметрин	0,2
Хлорпирифос-метил	0,05	Хлорпирифос-метил	0,05	Ципроконазол	0,07	Глифозат	10,0
Циперметрин	0,2	Циперметрин	0,2	Дикват	0,3	Халоксифоп	0,01
Ципроконазол	0,4	Делтаметрин	0,05	Фозетил-Ал	2,0	Имидаклоприд	0,05
Диметоат	0,01	Дихлорвос	0,01	Глюфозинат	2,0	Малатион	0,02
Дикват	1,5	Дикват	0,9	Глифозат	20,0	МЦПА	0,1
Дитиокарбамати	0,5	Глифозат	20,0	Халоксифоп	0,5	Пиримифос-метил	0,5
Флуопирам	1,0	Имидаклоприд	0,1	Хептахлор	0,01		
Флуазифоп-П	9,0	Ламбда-цихалотрин	0,2	Малатион	0,02		
Флутриафол	0,5	Малатион	0,02	Паракват	0,02		
Фозетил-Ал	2,0	Мепикват	40,0	Пиримифос-метил	0,5		
Глифозат	10,0	Пиримифос-метил	0,5	Процимидон	0,02		
Глюфозинат-амоний	1,5	Тетраметрин	0,01				
Халоксифоп	0,2						
Имидаклоприд	0,1						
Малатион	0,02						
Мепикват	15,0						
Паракват	0,02						
Пиримифос-метил	0,5						
Тебуконазол	0,5						
Тиаклоприд	0,6						

Неправилната употреба на пестициди може да окаже влияние върху здравето на потребителите. Това често спира търговците и преработващата промишленост от закупуването на маслодайни семена и зърнени култури, тъй като регламентът ни ограничава да пусваме тези продукти на пазара в ЕС за приложенията за храни и/или фуражи.

Регламент № 396/2005 на ЕС установява високо ниво на защита на потребителите и хармонизирани разпоредби в рамките на ЕС относно максимално допустими граници на остатъчни вещества (МДГОВ) в или върху храни и фуражи от растителен и животински произход. Той се отнася до пресни и обработени храни или фуражи, произведени или използвани в ЕС, в които може да има остатъци от пестициди.

Съществуващите МДГОВ за всички одобрени активни вещества редовно се подлагат на преразглеждане в ЕС. За да се открие кои МДГОВ са приложими за конкретни култури и конкретни пестициди, може да се направи справка в база данни в уебсайта на ЕС. МДГОВ могат да бъдат разглеждани по култура, по група култури или по пестицид на всички езици в ЕС. Вижте: <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database>

Тази брошура е резултат от съгласуваните действия на компаниите за търговия и преработка на маслодайни култури, заедно със складодържателите, координирани от MVO – Нидерландската промишленост за производство на масла и мазнини, FEDIOL – Асоциацията на производителите на растителни масла и протеинови шротове в ЕС, COCERAL – Асоциацията на ЕС, представляваща търговията със зърнени култури, ориз, фуражи, маслодайни семена, зехтин, масла и мазнини, Het Comité – Кралската нидерландска асоциация за търговия със зърно и фуражи, UNISTOCK – Европейската асоциация на професионалните пристанищни складове за селскостопански стоки в насипно състояние в ЕС.



НАСОКИ ЗА ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНИ

(Добри селскостопански практики)

- Уверете се, че производителят на пестициди е известен. Избягвайте закупуването на пестициди от неизвестни източници. Търговията с фалшиви и незаконни пестициди нараства. Такива пестициди могат да съдържат забранени вещества и могат да представляват опасност за здравето на хората и/или за околната среда. В резултат на това, третираните култури могат да са непродаваеми.
- Уверете се, че за всички химикали, прилагани върху културата, се спазват интервалите преди прибиране на реколтата. В противен случай остатъци от тези химикали ще останат в семената и тяхната продажба няма да бъде възможна, тъй като тези семена няма да са в съответствие с Регламент № 396/2005 на ЕС.
- Уверете се, че при пръскане на пестициди върху културите се спазват препоръчителните дози. Пръскането на по-високи дози от препоръчителните ще доведе до високи нива на остатъчни вещества в събраните семена, а след това и до несъответствие с максимално допустимите граници на остатъчни вещества в ЕС (МДГОВ). Неспазването на препоръчителните дози освен това може да застраши здравето или безопасността на работниците.
- При засаждане на различни видове култури на съседни полета се уверете, че устройството за пръскане е настроено правилно, за да се сведе до минимум разнасянето на пестицида към съседните култури. Не пръскайте с пестициди при силен вятър.
- Уверете се, че транспортните средства са напълно чисти при транспортиране на маслодайни семена, така че те да не се замърсят с химикали или други токсични вещества, които може да са били транспортирани преди това в същото превозно средство.
- Съхранението на химикали в стопанството трябва да е отделено от съхранението на зърно и семена. Пестицидите трябва да са изцяло запечатани, за да се предотвратят течове.
- Уверете се, че всички видове торове, масла или електрически течности са отделени от склада за зърно и маслодайни семена.
- Уверете се, че семената, предназначени да се използват за сеитба, са отделени от тези, предназначени за продажба, като по този начин се избягва замърсяване с пестициди.
- Уверете се, че процесите за сушене на маслодайни семена/ядки преди екстракцията на масла са под контрол. Процесите на сушене могат да доведат до наличието напр. на бифенил, атраквинон, 2-фенил-фенол в растителните масла, които също са регулирани съгласно Регламент № 396/2005 на ЕС. Като цяло, индиректното сушене води до по-ниско съдържание на тези вещества в сравнение с директното сушене. Промените в настройката на методите/съоръженията/горивата/процеса на сушене също може да спомогне за намаляване на образуването на тези вещества по време на сушене.
- Уверете се, че използването на торове или биостимуланти не води до несъответствие с МДГОВ на ЕС (напр. използването на фосфонат-съдържащи продукти може да доведе до превишаване на МДГОВ за фосетил-Ал).

Разумното използване на пестициди е непосредствена необходимост, за да се избегнат търговски проблеми, които засягат всички нас.

Нека заедно се погрижим за нашето производство и търговия, като прилагаме добри селскостопански практики и правилна работа с пестициди.

НАСОКИ ЗА УПРАВИТЕЛИ НА СКЛАДОВЕ

- Уверете се, че в силозите няма теч, който може да доведе до замърсяване на съхраняваните зърна или семена.
- Почиствайте вътрешните стени на силоза всеки път, когато в него ще бъдат съхранявани различни семена или зърна, за да избегнете замърсяване. Почистването на вътрешните стени на силоза е от изключително значение, в случай че последният съхраняван продукт е бил зърно или маслодайно семе, което е било третирано с химикали.
- Почиствайте транспортните линии (редлери, ремъци и т.н.) винаги, когато има промяна в стоката, особено когато през тях са преминали картофи, семена или зърна, обработени с пестицид.
- Пестициди за съхранение са разрешени само за третиране на зърнени култури, но не и за маслодайни семена, с изключение на фосфина. Насекомите рядко се насочват към маслодайните семена, така че превантивните мерки могат да се оценяват за всеки отделен случай в зависимост от ситуацията.
- В случай че за съхраняваните зърнени култури е необходимо третиране с пестициди, трябва да има регистър на третираната. Това гарантира, че всеки евентуален проблем по време на операцията може да бъде проследен по веригата за доставка от земеделския стопанин до потребителя. Регистърът трябва да включва:
 - дата;
 - час на пръскане;
 - вид на активните вещества;
 - скорост на дозиране;
 - почистване на редлерите след обработка: подпис на оператора и описание на вида почистване.
- В случай че в складовите съоръжения има налично пръскащо оборудване за защита на зърнени култури, моля, уверете се, че преди транспортирането на маслодайните семена през редлерите, систематично трябва да се проверяват следните елементи:
 - предишните зърнени култури са отстранени от ремъците/редлерите;
 - редлерите/транспортните ленти са били почистени и всички остатъци от пестициди са отстранени;
 - оборудването за пръскане е изключено;
 - дюзите не текат над ремъците/редлерите.

Трябва да има документирани доказателства за тези проверки.

КАКВО ДРУГО МОЖЕ ДА СЕ НАПРАВИ?

По време на съхранение на зърно, използвайте само фосфин, пестицид с ниско съдържание на остатъчни вещества, който е одобрен също и за слънчогледово и други маслодайни семена.

Фосфан и фосфидни соли (сума от фосфан и генератори на фосфан (съответните фосфидни соли), определени и изразени като фосфан)	МДГОВ (мг/кг)
Ленено семе	0,05
Царевица	0,7
Рапично семе	0,05
Соя	0,05
Слънчогледово семе	0,05

Изтриване на несъществуващи МДГОВ след неподновяване на активни вещества

Регламентът на ЕС относно пестицидите за разрешаване на продукти за растителна защита (Регламент (ЕО) № 1107/2009) се отнася до редица критерии, така наречените „критерии за изключване“. Активните вещества, които отговарят на тези критерии, не могат да бъдат одобрени без някакъв вид оценка на риска, а само на базата на опасността за здравето или околната среда, която те представляват.

Като следствие от неподновяването на активни вещества, които отговарят на критериите за изключване поради опасност за човешкото здраве, разрешителните за продукти за растителна защита, съдържащи тези активни вещества, се отнемат и съществуващите МДГОВ се заличават (т.е. се определят на 0,01 мг/кг или до съответната граница на количествено определяне). За тези вещества е възможно да не могат да бъдат предоставени преходни периоди за прилагане на преработените МДГОВ, които след това могат да влязат в сила само 6 месеца след датата на влизане в сила на съответните регламенти или дори преди това.

Ако не бъдат предвидени, подобни промени на МДГОВ могат да бъдат силно проблематични и да нарушат търговията с култури с ЕС.

Проекти на решения на ЕС за неподновяване за активни вещества съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009, които по-късно могат да доведат до понижаване на МДГОВ, се съобщават на Световната търговска организация (СТО) на ранен етап в рамките на Споразумението относно техническите бариери пред търговията (ТБТ) и следователно са публично достъпни. Понижаването на свързаните МДГОВ също се съобщават на СТО на ниво проекторешение съгласно Споразумението относно санитарни и фитосанитарни мерки (СФМ). Властите от държави извън ЕС могат да се намесят в тези процеси. За активни вещества, за които от заинтересованите икономически оператори не е иницирана процедура за подновяване или за които заявленията са оттеглени, на уебсайта на базата данни на ЕС за пестициди може да се намери обществена информация за това кога ще изтече одобрението на активните вещества.

1) G/SPS/GEN/1494/Rev.1 Комисия по санитарни и фитосанитарни мерки – Текущ преглед на максимално допустими граници на остатъчни вещества от пестициди в Европейския Съюз – Съобщение на Европейския съюз – Преработено издание